

Føroyski umboðsmaðurin í Aberdeen við bretar:

Vísið »fair play« í marknatrætu

Bretar eru viðakendir fyri sítt "fair play". Nú hevur velduga Bretland møguleika at vísa verðini, at tað kann liva upp til sítt umdømi móti pinkulitlu Føroyum sigur Sofus Poulsen

Hvat heldur Sofus annars um marknatræta við bretar?

-Hugsi eg sum ein vanligur føroyingur vil eg siga við bretar: hvat billa tit tykkum inn. Men so er tað hetta, at tað eru ymsar reglugerðir, sum gera seg galdandi innan hetta sum alt annað.

Vit vita, at tað kann taka

tímar at fáa bara ei setning upp á pláss. Tá tað so snýr seg um nakað so stórt sum markið, ið kemur at galda fyri alla tíð, so vita vit, at tað má taka sína tíð at samráðast um slíkt mál.

Men at ímynda sær út-lendskar boripallir á føroyskum øki, har føroyskir trolarar skulu fiska, hvussu skal tað bera til?

Vit hava altíð verið samuligir við bretar.

Sofus Poulsen heldur ikki, at vit eiga at leypa framav.

-Men heldur tú, at bretar eru so skikkaðir, at tað ber til at fá eina fyri okkum góða loysn?

-Bretar eru viðakendir fyri "fair play". Nú hava teir so ein møguleika at vísa

Sofus Poulsen nýðist at fylgja við í øllum, sum hevur við Føroyar at gera. Her er tað oljuráðstevna í Aberdeen m økið vestan fyri Hetland

verðini, at ber er ein tjansur fyri at hava fair play. At eitt veldugt land sum Bretland skal royna at kroysta lítlu

Føroyar samsvarar ikki við hetta góða umdømi Bretlands.

-Tað kemur at taka sína

tíð. Vit mugu royna at geva tol.

Lesarabrøv

Viðmerking til ungdómssendingina 21/10-94 Trygt kynslív

unga fólkíð í Føroyum í dag er ikki annað enn eitt prýði fyri landið.

-Vit kunnu vera stolt av tí unga fólkunum. Tey yngstu hugsa nógv meira um verðina uttan fyri og um tað, sum hendur í Føroyum, enn gjørt varð fyrr.

Tað er bara gott at vita, at tað unga fólkíð hevur áhuga fyri tí, sum gongur fyri seg.

Sofus heldur ikki, at føroyingar eiga at vera pessimistar.

-Eg eri optimistur. Tað er rætt, at tað eru trógar umstøður í dag. Men tað hava tað verið fyrr eisini. Eg haldi, at stóðan er fyrbíls.

Tað týðningarmesta er ikki at fella í fátt.

Sofus Poulsen sum varð

við til alla ráðstevnuna um

oljuvinnu vestan fyri Hetland heldur nógv er broytt í hesum máli. Hann sigur, at nógv varð tosað um Føroyar, og er hetta nakað nýtt í oljuvinnuni, tí tað higartil hevur sagt, at oljuvinnu her liggur langt úti í framtíðini.

-Eg haldi, at peningastovnar oo. áttu at hjálpt fólk, sum vilja gera nakað í sambandi við oljuvinnuna. Tað er umráðandi at lata tey ungðu sleppa at fáa sær lærdóm og royndir í hesi vinnu.

-Kemur nú virksemi í gongd við markið, fer tað at geva okkum arbeiði?

-Tað ivist eg onga løtu í.

-Hvorjar vónir hevur tú til eina komandi oljuvinnu?

-Nógv bendir á, at olja finst við Føroyar. Neyvan høvdu bretar heldur verið so eymir um markið, um ikki olja fannst í føroyskum øki eisini.

Tað var verðið ov trongligt í dansinum, so tit avgjördu at fara, bara til bæði. Tí hava bert kent hvønn annan í stutta tíð, men tað kennist sum hetta er tað rætt. Tí fledda saman og tú kennir ein longul eftir at kenna henda persónin betur.

Tit stara í eyguni á hvørjum øðrum, meðan blóðið bankar gjøgnum kroppin. Hjartað slær enn hardari. Stutt eftir fevnast tit, fyrst bleytt, síðan ógviligrari. Fonglast við klæðini á hvørjum øðrum, og so verður hitin smogd uppá. Tit eru sameind í eini heitari kærleikssamlegu, og bang! Og aftan á er gott at liggja og slappa av og hoyra andadráttin hjá hvørjum øðrum og gleðast um at tit kundu nýta tað saman, og at tað verður gjørt á ein slíkan tryggan hátt... ella?

Var hitin, tit nýttu, nógv trygg? Vitandi um at hitin ikki er 100% tryggleiki móti AIDS, á sama hátt sum hon ikki er 100% tryggleiki móti at gerast við barn.

Á eini ráðstevnu um AIDS-ráðgeving varð einaferð settur hesin spurningur til luttakararnar: »Hvussu mong av tykkum viðmæla hitina sum verju í móti AIDS?« Flestu hendur blivu rætta í loft. Og so bleiv spurt, hvussu mong vildu fara í song við einum AIDS-sjúklingi, har hit bleiv nýtt sum verja... Ikki ein gav seg til kennar... Hesir vóru ráðgevararnir, ið skuldu ráðføra onnur í hesum vandamáli.

Er tað ikki ábyrgdarleyst at geva ungdómi eini ráð, sum ein ikki vil liva eftir sjálvur, av vandanum fyri sjálvur at doyggja av tí?

Við hitum er altíð ein møguleiki fyri menniskjaligum ella mekaniskum breki. Um ein yvirhøvdur hevur minst til at nýta hana, so kann hon glíða av, skrædna ella leka. Kann-ingar eru gjørdar av hitinum,

fyri at vita um tær kunnu leka partiklar ið eru á stødd við HIV-virus. Næstan 33% lóku so mikið. Triðja hvør!

Met um vandan

Latex gummi hevur smá, natúrligt fyrirkomandi hol á yvirflati, summi eru 1 mikrometrur í diameter. Einstøk hol eru upp til 5 mikrometrar. (Ein mikrometrur er ein túsundpart millimetrur). Vanliga vil Latex hitin forða sáði at treingja ígjøgnum, tí hvørt sáð er nógv størri enn HIV-virusið. Høvdíð á sáðnum er 3-5 mikrometrar í diameter. Men HIV-virusið er bert 0,1 mikrometrur í diameter. Við øðrum orðum er eitt hol uppá 5 mikrometrar 50 ferðir størri enn eitt HIV-virus. Hetta merkir, at nógv av smáu holunum í hitini eru ov mikið stór til at HIV-virusið (ið gevur AIDS) kann treingja ígjøgnum.

Ein kanning er gjord við giftum pörum, har annar parturin var HIV-positivur. Þeirri nýttu hit til verju, og aftaná 1 1/2 ár vísti tað seg, at 17% av hjúnaføgunum vóru smittaðir. Umleið 1 út av 6. Sami vandi sum við Russiskari Roulette.

Vilt tú lita títt lív upp í hendurnar á hesum lítla gummilepanum?

Er hitin trygg? Hon er tryggari. Tryggari enn hvat? Tað er sum at siga, at um tú velur at koyra 140 km/t á skeivu síðu á vegnum, tá er tað tryggari at nýta trygdarbelti. At kalla tað tryggari er órelevant, tí tað er hóast tað líka vandamikið og svakt.

Kanning úr USA sigur, at nýtsla av hiti viðferir í 15% av førunum, at kvinnan gerst við barn.

Hvat nú um 15% av øllum flogførunum dattu niður, vildi tú so mett, at tað var trygt at flúgva? Hevði tú glaðbeint/ur farið í ein flúgvara aftur?

AIDS-ráðið

Hvorji ráð gevur AIDS-ráðið? Ja, hví hava vit yvirhøvdur eitt AIDS-ráð? Jú, ásannandi at AIDS er ein stórvandi, eisini fyri føroyingar, og ikki minst føroyska ungdómin, so er stórvandi at ráðgeving á hesum økinum. Og henda almenna ráðgevingin sigur í grundini, at bert tú nýtir hit, so kanst tú annars gera sum tú vilt á hesum øki. Ein má jú ikki vera »fordømandi« í síni ráðgeving. Tær »natúrligu« drifurnar kunnu jú ikki forðast. Og um fólk hava valt eina seksuella orientering fram um eina aðra, mugu tey ikki forðast í tí. Samstundis verður sagt, at øll kenna jú til kristnan moral, so tað nýtist ikki at lýsa við hesum.

Til samanbering

Tað sýnist sum vit í Føroyum hava ein holdning, sum sigur, at ein má ikki tosa um kristnan moral ella um hjúnalag, tá tosað verður AIDS. Ein lívs-holdningur, sum sigur, at kynslívur trúskapur í hjúnalagi er frægasta verja móti AIDS, er bara nakað, sum nakrir »frelstir fundamentalistar« royna at fáa onnur at kenna seg illa av.

Tað kann samanberast við at um ferðslumyndugleikarnir, har í Ráðið fyri Ferðslutrygd, í síni herferð móti ferðsluskáðum, ikki hevði nýtt ferðav-

marking, tað at ikki koyra ov skjótt, sum sít høvuðsmál. Also, tú skalt kunna koyra so skjótt og svakt sum tú vilt, bert tú nýtir trygdarbelti. Tann natúrliga drifin hjá ungdómi at koyra skjótt má ikki forðast, tí øll onnur gera tað jú. Líka ørt sum hetta hevði verið, er hit herferðin hjá AIDS-ráðnum.

Men so verður sagt, at fólk fara jú hóast tað í song við hvørjum øðrum »í flang«. Er tað tá ikki betur at ráða teimum til at nýta hit? Jú, tað kann væl vera. Men so hava hesi samstundis krav uppá at fáa at vita, at hitin er langt frá 100% trygg-leiki móti AIDS. Ráðgevingin frá AIDS-ráðnum er norm-fremjandi, í hvussu er fyri yngra ættarliðnum, ið ikki av álvara er byrjað við sínum kynslívi, og tí eiga høvuðs- denturin at leggjast á at kynslívur hoyrir hjúnalagnum til, og at tryggast er at bíða til hjúnalag, og ikki sum tað nú ó-beinleidis verður sagt við AIDS- og hit-herferðum, at tú kanst bara royna teg fram, bert tú nýtir hit. Hvussu nógv mannalív høvdu ikki verið spard við hesum?

Heine Lützen

Hagtøl eru nýtt úr bókingin- um »Safe sex« hjá Rusty Wright.

J/A/S/P/I KETLAR

**Teir væl-
umtóktu ketlarnir
eru á goymslu**

**Bæði dupultir
og einkultir**

Skulu tygum hava nýggjan ketil, so tósið við okkum og fáið eitt gott tilboð.

Vit hava serkent fólk, ið geva eina skjóta og góða tænastu.

- Alt tilfar til hitaverk og sanitet fæst hjá okkum.

Umboð:

MARIA Poulsen & Co

Smyrlisvegur 8 - Tlf. 12000

Opel Corsa til sølu

árg. 85, í sera góðum standi, nýsýn-
aður, til sølu, um hóskað boð fæst.

Tlf. 71462